

Zpravodajství z jižního Kavkazu

listopad 2013

Gruzie se přiblížila Evropě, Arménie nikoliv

Ve dnech 28. a 29. listopadu se v litevském Vilniusu uskutečnil summit Východního partnerství. Představitelé Gruzie dle očekávání parafovali asociační dohodu s Evropskou unií, což je první významný krok na cestě k postupné integraci do EU. Arménie naopak po nedávném politickém obratu směrem k ruské celní unii dohodu neparafovala. Zatímco v Kyjevě protestuje proti rozhodnutí ukrajinského prezidenta Janukovyče nepřistoupit k asociační dohodě s Evropskou unií až sto tisíc lidí, v Jerevanu se před prezidentským palácem sešly za účelem vyjádření nesouhlasu s opětovným příklonem Arménie k Rusku jen desítky lidí.

(CZ) http://www.lidovky.cz/gruzie-a-moldavsko-na-summitu-ve-vilniusu-nakrocily-do-eu-p3i-/zpravy-svet.aspx?c=A131129_124938_ln_zahranici_msl

(EN) <http://www.rferl.org/content/armenia-customs-union-protest/25180855.html>

(EN) <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/26512/>

(EN) <http://www.rferl.org/content/feature/25184812.html>

Irakli Garibašvili. Zdroj: Wikimedia Commons

Nový předseda gruzínské vlády

Gruzie má od listopadu nejen nového prezidenta, ale i nového předsedu vlády. Dne 20. listopadu jím byl jmenován dosavadní ministr vnitra, teprve jednatřicetiletý Irakli Garibašvili. V této funkci nahradil Bidzinu Ivanišviliho, který při svém nástupu do funkce premiéra v říjnu 2012 slíbil, že do dvou až tří let odstoupí a stáhne se mimo politiku. Ivanišvili prohlásil, že z politiky sice odchází, ale zůstane aktivním občanem. Garibašvili pracoval po boku Ivanišviliho od roku 2004: řídil jeho nadaci Cartu, byl členem dozorčí rady v jeho bance Cartu Bank a šéfoval také hudebnímu vydavatelství Georgian Dream

založenému Ivanišviliho synem Berou.

(EN) <http://www.rferl.org/content/georgia-government-president-garibashashvili/25171961.html>

(EN) <http://www.civil.ge/eng/article.php?id=26721>

(EN) http://en.wikipedia.org/wiki/Irakli_Garibashvili

Snížení pokut za rychlou jízdu

Gruzínské ministerstvo vnitra iniciovalo legislativní změnu, podle které bude celá řada dopravních přestupků trestána mírněji, než doposud. Například za překročení nejvyšší povolené rychlosti řidič zaplatí 50 lari (asi 600 Kč) namísto dosavadních 100 lari. Nižší pokuty budou i za špatné parkování nebo přejetí přes plnou čáru. Podle statistiky vizualizované projektem feradi.info představuje profil typicky pokutovaného řidiče osmadvacetiletý muž za volantem mercedesu.

(EN) <http://police.ge/en/shss-s-akhali-initsiativa/5719>

(EN) <http://feradi.info/en/visualizations/top-10-speeding-cars-in-georgia>

Respektujte naše tradice!

Foto: Marco Fieber

Skupina veřejně známých osobností zaslala otevřený dopis zvláštnímu vyslanci EU v Gruzii Thomasi Hammarbergovi, autorovi zprávy o lidských právech v této zemi. V dopise s názvem „Respektujte naše tradice!“ se ohrazují proti tomu, že Hammarberg ve své zprávě přirovnal práva národnostních a náboženských menšin k právům sexuálních menšin. Signatáři dopisu se nemohou smířit s tím, že by lidé měli mít právo na svobodné vyjádření své sexuální orientace.

Homosexualita je podle nich „nemravnost“ a „úchylka“ ohrožující křesťanskou morálku a lesby a gayové jsou „sodomité“ útočící na tradiční rodinné hodnoty. Pro gruzínskou církev zcela nepřijatelná „propaganda nemravnosti“ je podle autorů dopisu podobně jako marxismus produktem Západu. Tento otevřený dopis lze považovat za jakýsi manifest gruzínské homofobie a důkaz o tom, že ke zrovnoprávnění práv sexuálních menšin v Gruzii povede ještě hodně dlouhá cesta.

(EN) http://www.pravoslavie.ru/english/65554.htm?fb_action_ids=10201027707523517&fb_action_types=og.recommends&fb_source=other_multiline&action_object_map={%2210201027707523517%22%3A727648077264215}&action_type_map={%2210201027707523517%22%3A%22og.recommends%22}&action_ref_map

იდენტობა | Identoba
For Gender Equality and LGBT Human Rights

Pravoslavná církev zabránila otevření azylového domu pro bezdomovce

Gruzínská organizace Identoba měla v plánu zrekonstruovat zchátralý dům v Tbilisi a udělat z něj azylový dům pro lidi bez domova. Na to pohotově zareagoval patriarchát gruzínské církve, nikoli však podporou tohoto charitativního projektu, ale jeho veřejným odsouzením. Důvod? Identoba mimo celou řadu jiných aktivit obhajuje i práva sexuálních menšin a církev má obavu o psychický vývoj dětí, které by v této ubytovně bydlely.

Rekonstrukční práce na ubytovně musely být kvůli reakci veřejnosti na církevní stanovisko pozastaveny, neboť se obyvatelé dotčené tbiliské čtvrti nechali slyšet, že budou jejímu zprovoznění bránit. Tajemník patriarchy gruzínské církve Mikael Botkovieli na adresu Identoby dokonce prohlásil: „V této organizaci jsou nemocní lidé. Jak je můžeme nechat starat se o děti? To je strašné. Může být snad ještě něco horšího?“ Patriarchát, který dostal letos od státu 15 milionů USD, se mimo jiné vyjádřil, že o děti na ulici by se měl postarat stát, nikoliv Identoba.

(EN) <http://dfwatch.net/georgian-church-against-homeless-shelter-run-by-lgbt-group-24621>

(EN) <http://pasumonok.blogspot.cz/2013/11/the-sex-shelter-scandal.html>

(GE) <http://identoba.com/2013/11/13/shelter-3/>

(EN) <http://www.criticatac.ro/lefteast/can-the-homeless-accept-charity-from-gays-on-the-role-of-the-church-in-georgian-politics/>

Achalaja omilostněn

Bývalý gruzínský ministr vnitra a obrany Bačo Achalaja odsouzený za mučení a nelidské zacházení s vězni byl třetího listopadu odstoupujícím prezidentem Saakašvilim omilostněn. Achalaja se zmíněných zločinů dopustil během vězeňské vzpoury v březnu 2006, kdy byl šéfem gruzínského vězeňství. Tehdy zemřelo 7 vězňů. Saakašvili v písemném prohlášení k milosti uvádí, že Achalajovo stíhání je „nejen právně

neobhajtelné, ale bez přehánění také hanebné". Achalajovi naopak přičítá zásluhy za boj proti organizovanému zločinu a [vorům v zákoně](#).

(EN) <http://www.rferl.org/content/georgia-saakashvili-pardons-akhalaiya/25157092.html>

(EN) <http://www.civil.ge/eng/article.php?id=26655>

Margvelašvili odmítl využívat prezidentský palác a nabídl ho univerzitě

Sídlo gruzínského prezidenta se po nástupu Giorgi Margvelašviliho do funkce změnilo.

Giorgi Margvelašvili.
Zdroj: Wikimedia Commons.

Rezidenci, kterou využíval jeho předchůdce Saakašvili, nový prezident nabídl k užívání Gruzínsko-americké technické univerzitě. Ta začne fungovat v příštím roce. Velkolepou budovu, stojící na kopci s výhledem na celé Tbilisi, nechal postavit v roce 2004 Michail Saakašvili. Dokončena byla o pět let později a podle oficiálních údajů dosáhly celkové náklady na její stavbu 4,5 milionu dolarů. Podle opozice však její stavba stála mnohem víc, údajně až 18 milionů. Margvelašvili bude do jara 2014 dočasně sídlit v budově úřadu vlády. Poté se přestěhuje do zrekonstruované budovy v ulici Atoneli

v centru města, kde dříve sídlilo americké velvyslanectví.

(EN) <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/26417/>

(EN) <http://www.civil.ge/eng/article.php?id=26658>

Minaret je zpátky v obci Čela

Do obce Čela byl vrácen minaret, který odtamtud v září i přes protesty místní muslimské komunity odstranily úřady. Ty nyní vydaly legální povolení k umístění minaretu.

(EN) <http://www.civil.ge/eng/article.php?id=26732>

(CZ) <http://cestainiciativy.cz/2013/09/08/zbourani-minaretu-vyvolalo-protesty-gruzinskych-muslimu/>

Nezaměstnanost v Gruzii

Údaje o míře nezaměstnanosti v Gruzii jsou často rozporuplné: podle oficiálních údajů státního statistického úřadu se nezaměstnanost pohybuje okolo 15%, podle nezávislých ekonomů dosahuje až 40%. Vizualizace na serveru Feradi.info ukazuje, co je vlastně za nezaměstnanost považováno. Sociologický projekt Caucasus Barometr zjistil, že pro Gruzíny a Gruzínky je nezaměstnanost problém číslo jedna – myslí si to 47% z nich. Naproti tomu nevyřešené územní konflikty považuje za největší problém jen 7%.

(EN) <http://feradi.info/en/visualizations/unemployment-is-georgians-1-problem>

Ministerstvo pro reintegraci se přejmenuje

Gruzínské Ministerstvo pro reintegraci, které má na starosti problematiku území Abcházie a Jižní Osetie, bude od prvního ledna přejmenováno. Název, který posledních šest let provokoval abchazské a jihoosetinské politické představitele, bude v souladu s dřívějšími proklamacemi Gruzínského snu změněn na Ministerstvo pro usmíření a občanskou rovnost. Ministr Paata Zakareišvili si od změny názvu slibuje usnadnění komunikace s Abcházií a Jižní Osetií.

(EN) <http://www.civil.ge/eng/article.php?id=26743>

Nová kniha o možnostech rozvoje Abcházie

V listopadu vyšla v češtině publikace s názvem „Možnosti rozvoje de facto států prostřednictvím humanitární pomoci, rozvojové spolupráce a aktivit organizací občanské společnosti: případová studie Abcházie“ autora Tomáše Hocha působícího na katedře sociální geografie a regionálního rozvoje na univerzitě v Ostravě.

(CZ) <http://eusapub.eu/eshop/detail.php?id=4>

Humanitární pomoc syrským uprchlíkům

Arménské ministerstvo diaspory rozhodlo o poskytnutí humanitární pomoci uprchlíkům ze Sýrie. Projekt se týká dohromady asi pěti tisíc syrských Arménů: každý z nich dostane 16,2 kg potravin každý měsíc v nadcházejícím půlroce.

(EN) <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/26440/>

Odpor proti rušení podpory v nezaměstnanosti

Arménští opoziční aktivisté protestují proti nově přijatému zákonu o zaměstnanosti, který mimo jiné od nového roku ruší dávky v nezaměstnanosti. Argumentují tím, že zákon je v rozporu s arménskou ústavou, která deklaruje právo občanů na ochranu před následky sociálního ohrožení, jako je nezaměstnanost nebo tělesné postižení. Kromě toho jim také vadí, že vláda vykresluje nezaměstnané jako ty, kteří nechtějí pracovat, a přirovnává je k žebrákům.

V polovině listopadu proběhla v Jerevanu demonstrace proti novému penzijnímu systému, který podle svých odpůrců bude mít vážné důsledky pro sociálně slabší vrstvy obyvatelstva. Před parlamentem se sešlo zhruba 800 protestujících, včetně zástupců několika opozičních stran.

(EN) <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/26258/>

(EN) <http://northosetia.eng.kavkaz-uzel.ru/articles/26391/>

Index genderové nerovnosti

Na indexu genderové nerovnosti (Gender gap index), vydávaném každý rok Světovým ekonomickým fórem, se umístily všechny tři mezinárodně uznané státy jižního Kavkazu na nepříliš lichotivých místech. Index hodnotí čtyři oblasti lidského života z hlediska stejných šancí a rovného zastoupení pohlaví, tedy zdraví, přístup ke vzdělání, ekonomickou participaci a účast na politickém životě. Gruzie obsadila 86. místo, Arménie 94. a Ázerbájdžán 99. místo. Nutno dodat, že ani Česká republika na 83. místě příliš nezazářila.

(EN) <http://www.theguardian.com/news/datablog/2013/oct/25/world-gender-gap-index-2013-countries-compare-iceland-uk>

Pochod „milionu masek“ v Jerevanu

Million Mask March, neboli Pochod milionu masek, se uskutečnil kromě více než 400 měst na celém světě také v arménském Jerevanu. Účastníci chtěli vyjádřit nespokojenost se současným politickým a ekonomickým systémem a jako symbol zvolili masku Guye Fawkse, ikonu hacktivistické skupiny Anonymous. Slovy Šanta Arutyunjana, jednoho z organizátorů pochodu, představuje maska Guye Fawkse „svobodu, rovnost, bratrství, upřímnost a další pozitivní kvality, které nejsou typické pro současnou Arménii. Nechci dále žít v takovéto zemi, a proto volím revoluci.“ V Jerevanu se však tento pochod setkal s odporem

represivních složek a během střetu s policií bylo zadrženo 37 účastníků.

(EN) <http://southosetia.eng.kavkaz-uzel.ru/articles/26288/>

(EN) <http://www.theguardian.com/world/2013/nov/06/protesters-gather-million-mask-march>

Jednání Alijeva se Sarkisjanem

Prezidenti Arménie a Ázerbájdžánu se 19. listopadu po téměř dvou letech osobně setkali. Hlavním cílem jejich schůzky ve Vídni, zorganizované v rámci tzv. Minské skupiny Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě, bylo otevřít cestu k řešení

zamrzlého konfliktu o Náhorní Karabach. Jednání nemělo žádný konkrétní závěr a nelze ho chápat jako signál o uvolnění napjatého vztahu mezi oběma zeměmi, nicméně samotný fakt, že se Alijev se Sarkisjanem setkali, znamená alespoň drobek naděje. Jen několik dní před touto vídeňskou schůzkou se drtivá většina arménských zákonodárců vyslovila proti hlasování o uznání nezávislosti Náhorního Karabachu. Důvodem byla obava, že by tento krok mohl zmařit současné snahy o zahájení mírového procesu s Ázerbájdžánem, který uznání nezávislosti Náhorního Karabachu pochopitelně kategoricky odmítá.

(EN) <http://www.rferl.org/content/armenia-azerbaijan-karabakh-talks-end/25173173.html>

(EN) <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/26431/>

(EN) <http://www.rferl.org/content/armenia-vote-karabakh/25166863.html>

(EN) <http://www.rferl.org/content/armenia-nagorno-karabakh-sarkisian-visit/25165807.html>

(EN) <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/26376/>

(EN) <http://www.rferl.org/content/armenia-azerbaijan-karabakh-agreement/25177111.html>

Další protivládní aktivisté odsouzeni k vysokým trestům

Ázerbájdžánský bloger Rasad Ramazanov a šéfredaktor opozičního listu „P. S. Nota“ Sardar Alibeyli byli odsouzeni k devíti, resp. čtyřem letům vězení, a to za držení drog a výtržnictví. Podle řady lidskoprávních organizací, včetně Amnesty International, byly oba procesy zcela vykonstruované a nespravedlivé. Obhájce Ramazanova upozorňoval na to, že jediné důkazy proti jeho klientovi jsou výpovědi policistů, kteří ho zatkli, když u sebe údajně měl 9 gramů heroinu. Prokazováním původu těchto drog se již soud pochopitelně nezabýval.

(EN) <http://www.rferl.org/content/azerbaijan-ramazanov-alibeyli-lengthy-jail-terms/25168118.html>

(EN) <http://southosetia.eng.kavkaz-uzel.ru/articles/26364/>

Bagirzade odsouzen

Teolog a aktivista za náboženskou svobodu Talech Bagirzade byl prvního listopadu v Baku odsouzen k dvěma letům odnětí svobody. Představitel lidskoprávní organizace Human Rights Club Rasul Džafarov prohlásil celý proces za politicky motivovaný. Bagirzade po vynesení rozsudku vyjádřil úmysl obrátit se na Evropský soud pro lidská práva. Podle Džafarova je tento známý teolog a kazatel vězněm svědomí a byl uvězněn jen kvůli obsahu svých kázání, ve kterých mluvil o neslučitelnosti islámu a korupce, zpronevěry a lži, kterých se dopouští ázerbájdžánská vláda.

(EN) <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/26249/>

(EN) <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/26251/>

Ázerbájdžán zastaví investice v Mexiku kvůli soše Alijeva

Ázerbájdžánská vláda se rozhodla pozastavit své investiční projekty v Mexiku. Protestuje tak proti odstranění sochy Hejdara Alijeva, bývalého prezidenta a otce současného vládce Ilhama, z parku v Mexico City. Magistrát mexického hlavního města nechal sochu odstranit kvůli protestům občanských aktivistů, kteří nesouhlasili s uctíváním muže, známého autoritářským způsobem vládnutí a porušováním lidských práv. Výše ázerbájdžánských investic v Mexiku měla dosáhnout 3,8 miliard USD.

(EN) <http://www.rferl.org/content/azerbaijan-mexico-investment/25162302.html>

Návštěva Lukašenka v Baku

Běloruský prezident Alexandr Lukašenko, považovaný za posledního evropského diktátora, přicestoval v listopadu na dvoudenní návštěvu Ázerbájdžánu. Oficiálním účelem jeho schůzky s Ilhamem Alijevem bylo podpořit vzájemnou obchodní spolupráci

mezi oběma zeměmi. V současné době se v Ázerbájdžánu například kompletují běloruské traktory, lampy, výtahy nebo optická technika.

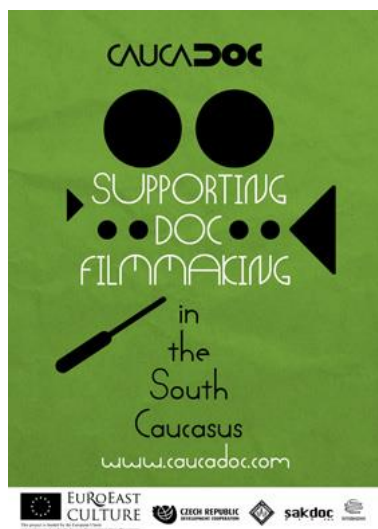
(EN) <http://www.rferl.org/content/azerbaijan-belarus-president-visit/25174191.html>

Soud s NIDA pokračuje

V Baku pokračuje soud se sedmi aktivisty hnutí NIDA a Ilkinem Rustamzadem, členem hnutí Svobodná mládež. Obžalovaní jsou kromě jiného obviněni z organizování masových nepokojů, za což jim hrozí až 12 let vězení. Jejich advokáti zatím neúspěšně žádají o to, aby jejich klienti byli souzeni na svobodě nebo alespoň v domácím vězení. Obžalovaní jsou během soudních líčení drženi v kleci a mají tak výrazně ztíženou možnost komunikovat se svými obhájci.

(EN) <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/26437/>

(EN) <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/26274/>

Filmový festival zakázán

Festival dokumentárních filmů CAUCADOC, probíhající v několika městech jižního Kavkazu, byl v ázerbájdžánském Belokanu dva dny před plánovaným zahájením de facto zakázán. Tamní úřady konání festivalu podmínili povolením prezidentské kanceláře, ačkoli pro to neexistuje žádný právní podklad. Na festivalu se promítají místní i zahraniční dokumenty, probíhají debaty a konají se další doprovodné akce. Cílem festivalů je zprostředkovat publiku v oblastech vzdálených od center kulturního dění kvalitní dokumenty i možnost diskutovat o klíčových, oficiálními médii přehlížených tématech. CAUCADOC je projekt Člověka v tísní a jeho jihokavkazských partnerů zaměřený na podporu dokumentárního filmu.

(EN) <http://caucadoc.com/en/>

Art for Democracy shání finance na webovou aplikaci

Ázerbájdžánská lidskoprávní iniciativa Art for Democracy se snaží pomocí [crowdfundingu](#) získat finanční prostředky pro novou unikátní webovou aplikaci, která by měla sloužit pro zatraktivnění celé kampaně a zapojení nových mladých umělců. Na odkazu níže se také můžete podívat na motivační videoklip pod působivým heslem Art for Democracy – Democracy for Azerbaijan.

(EN) <http://www.indiegogo.com/projects/art-for-democracy-website-for-human-rights-in-azerbaijan>

K odběru měsíčního zpravodajství z jižního Kavkazu se můžete snadno přihlásit na <http://www.cestainiciativy.cz>

Líbí se vám zpravodajství? [Pomozte nám pokračovat v jeho vydávání!](#)

NEzávislé Sociálně Ekologické HNUTÍ – NESEHNUTÍ
tř. Kpt. Jaroše 18, 602 00 Brno, tel.: 543 245 342, e-mail: martin@nesehnuti.cz
<http://www.nesehnuti.cz>

Na vzniku tohoto přehledu zpráv se podíleli:
Štěpán Lohr, Martin Hytša, Kateřina Špácová, Milan Štefanec

Poznámky:

Názvy některých měst i území na jižním Kavkaze se staly součástí politických bojů, které navazují na přímé vojenské konflikty mezi různými znepřátelenými zeměmi. Proto se můžete ve zpravodajství v ruském i anglickém jazyce setkávat s názvy jako Sukhumi/Sukhum, Stepanakert/Khankendi [1], Tskhinvali/Tskhinval, South Ossetia/Tskhinvali Region apod. V tomto zpravodaji se snažíme používat pro pojmenování hlavních měst neuznaných či částečně uznaných území jazykovou podobu, která byla konzultována s Ústavem pro jazyk český Akademie věd České republiky (pokud taková podoba existuje).

Pro bezprostřední vzhled a ilustraci některých názorových postojů politického života na jižním Kavkaze občas uvádíme i odkazy na zdroje, které vyjadřují stanovisko pouze jedné ze zainteresovaných stran či na zdroje, které v žádném případě nelze označit za nezájaté. V žádném případě to neznamená, že se redakce tohoto zpravodaje ztotožňuje se všemi názory či východisky médií, jejichž odkazy uvádíme.

[1] Ázerbájdžán v roce 1991 přejmenoval město na Chankendi a používá pouze tento název, Arménie a arménské obyvatelstvo, které nyní město ovládá, používají název Stepanakert vzniklý v dobách Sovětského svazu v roce 1923.